

Beleidsnotitie vermogen.

WWB EN WIJ

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Het redelijkerwijs kunnen beschikken over vermogensbestanddelen	3
	2.1. Algemeen	3
	2.2. Spaarloon	4
	2.3. Nog niet bekend vermogen bij aanvang uitkering	5
3.	Vaststelling van de waarde van de bezittingen	6
	3.1. Algemeen	6
	3.2. Roerende zaken	6
	3.3. Sieraden/ antiek	7
	3.4. Inboedel	7
	3.5. Uitvaartkosten	7
	3.6. Giften	8
	3.7. Ontvangen smartengeld	8
4.	Vermogensvaststelling tijdens de verlening van uitkering	10
	4.1. Algemeen	10
	4.2. Vermogensgrens bij wijziging leefvorm van alleenstaande ouder in alleenstaande	11
5.	Onroerende zaken	13
	5.1. Algemeen	13
	5.2. Waardevaststelling / inschakeling beëdigde taxateur	13
	5.3. Hertaxatie	14
	5.4. Beoordeling van het recht op uitkering	14
	5.5. Vaststelling hoogte van de leenbijstand	15
	5.6. Zekerheidsstelling middels krediethypotheek dan wel pandrecht	16
6.	Voorwaarden bij verstrekking leenbijstand ex. Art. 50 WWB en ex artikel 42a WIJ	17
	6.1. Algemeen	17
	6.2. Te stellen voorwaarden leenbijstand ex artikel 50 WWB en ex artikel 42a WIJ (zonder zekerheidsstelling)	17
	6.3. Voorwaarden geldlening met zekerheidsstelling via krediethypotheek of pandovereenkomst.	18
7.	Slotbepalingen	20
	7.1. Citeertitel	20
	7.2. Inwerkingtreding	20

1. Inleiding.

Vermogen speelt in de Wet werk en bijstand (WWB) en de Wet investeren in jongeren (WIJ) een rol van betekenis. Bij een positief saldo boven de vastgestelde vermogensgrens dan kan men geen recht doen gelden op uitkering. De vermogensgrens is voor de WWB en de WIJ gelijk. In de WIJ wordt in artikel 7 verwezen naar artikel 34, eerste tot en met derde lid van de WWB. Opgemerkt zij dat deze vermogensnotitie zich beperkt tot de uitvoering van de WWB en de WIJ.

In deze beleidsnotitie wordt de term "uitkering" gebruikt voor de begrippen '(algemene) bijstand' (WWB) en "inkomensvoorziening" (WIJ).

Onder vermogen verstaat de WWB (artikel 34 lid 1 WWB):

- a. de waarde van de bezittingen waarover de alleenstaande of het gezin beschikt of redelijkerwijs kan beschikken, verminderd met de aanwezige schulden. De waarde van de bezittingen wordt vastgesteld op de waarde in het economische verkeer bij vrije oplevering;
- b. middelen die worden ontvangen in de periode waarover uitkering is toegekend, voor zover deze geen inkomsten betreffen als bedoeld in de artikelen 32 en 33.

In artikel 34, lid 2 tot en met 4 WWB wordt aangegeven welk deel van het vermogen voor de vaststelling van het recht op uitkering niet meer in aanmerking wordt genomen. Het vierde lid van artikel 34 is niet van toepassing op de WIJ.

Ten behoeve van de uitvoering WWB (vermogenstoets) dient derhalve gemeentelijk beleid te worden vastgesteld. De gemeentelijke beleidsvrijheid is niet absoluut. De gemeente zal hierbij steeds doel en strekking van de WWB in het oog moeten houden. Hiertoe dient voorop te staan dat de WWB een minimumvoorziening is, waarbij de belanghebbende de verplichting heeft zo lang mogelijk in eigen onderhoud te voorzien. Uit vaste jurisprudentie volgt dat de materiële wetsbepalingen zoals die van kracht waren ten tijde van de aanvraag als rechtsgrond blijven gelden met als argument dat cliënten niet mogen worden benadeeld door een voor hen mogelijke ongunstige wets-/beleidsbepaling na de aanvraagdatum.

Bij de verlening van uitkering moet (artikel 19 lid 1 WWB) bij aanvang van de uitkering en later bij het heronderzoek (ingeval van een mogelijke herziening) worden beoordeeld of de aanvrager met het eigen inkomen en vermogen (en dat van het gezin van de aanvrager) in het eigen bestaan kan voorzien.

In de WWB is expliciet geregeld dat niet alleen rekening moet worden gehouden met vermogen ten tijde van de aanvraag, maar ook met mutaties tijdens de uitkeringsperiode; ook na aanvang van de uitkering ontstane schulden, dan wel aflossing/kwijtschelding van al meegenomen schulden in de beoordeling van het vermogen dienen te worden meegenomen.

Ingevolge artikel 35 lid 1 WWB gelden de vermogensbepalingen, als bedoeld in artikel 31 lid 2 WWB en artikel 34 lid 2 WWB, niet bij de vermogenstoets bij de aanvraag van bijzondere bijstand. De gemeenten hebben in dat kader meer beleidsvrijheid. Van die vrijheid wordt gebruik gemaakt in de beleidsnotitie '*Minimabeleid (bijzondere bijstand) Montferland*'. In die notitie wordt ondermeer expliciet aangegeven waarin de vermogenstoets bij bijzondere bijstand afwijkt van deze algemene vermogensnotitie.

De WWB kent geen bepalingen meer ten aanzien van zelfstandigen; voor uitkeringsgerechtigde zelfstandigen gelden specifieke vrijlatingen, geregeld in hoofdstuk 3 van het Bbz 2004.

Voor een omvattende uitleg van het begrip vermogen (toelichting) wordt verwezen naar hoofdstuk B. 4.3. van het handboek WWB van Schulinc (bijgevoegd). Deze toelichting maakt onderdeel uit van deze beleidsnotitie. Onderhavige notitie beperkt zich dan ook tot de beantwoording van de open criteria i.c. de vastlegging van het gemeentelijk beleid.

2. Het redelijkerwijs kunnen beschikken over vermogensbestanddelen.

2.1. Algemeen.

Artikel 11, 1^e lid WWB bevat het hoofdbeginsel van het recht op uitkering:

“Iedere Nederlander die hier te lande in zodanige omstandigheden verkeert of dreigt te geraken dat hij niet over de middelen beschikt om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien, heeft recht op uitkering van overheidswege”.

Verder zijn de volgende vermogensbepalingen relevant.

Artikel 31, 1^e lid WWB:

“Tot de middelen worden alle vermogens- en inkomensbestanddelen gerekend waarover de alleenstaande of het gezin *beschikt of redelijkerwijs kan beschikken*”.

Artikel 34, 1^e lid onder a WWB:

“Onder vermogen wordt verstaan de waarde van de bezittingen waarover de alleenstaande of het gezin *beschikt of redelijkerwijs kan beschikken*, verminderd met de aanwezige aantoonbare schulden (met daadwerkelijke terugbetalingsverplichting)”.

Uit de formulering “*beschikt*” volgt, dat het niet de bedoeling is middelen in aanmerking te nemen waarop de belanghebbende (nog) geen enkele aanspraak kan maken, maar die hij eventueel zou kunnen verwerven. Alleen zaken die daadwerkelijk, al dan niet met enige inspanning, binnen korte termijn beschikbaar zijn moeten in de regel als een vermogensbestanddeel worden beschouwd. Men moet er dus over (kunnen) beschikken. Het dient te gaan om middelen waarvan het bestaan in voldoende mate vaststaat.

Alleen die gevallen waarbij weliswaar het bestaan in voldoende mate vaststaat, maar waarbij in alle redelijkheid van belanghebbende niet kan worden gevergd dat deze vermogensbestanddelen beschikbaar, i.c. liquide, worden gemaakt vormen een uitzondering op die regel.

Uit de formulering “*redelijkerwijs kan beschikken*” volgt, dat de belanghebbende zich een zekere mate van inspanning zal moeten getroosten om zijn aanspraken op vermogen te effectueren. Dit past volledig bij het beginsel dat aan de WWB ten grondslag ligt dat belanghebbende in de eerste plaats zelf verantwoordelijk is voor de voorziening in het bestaan.

Als stelregel kan dus worden gehanteerd dat elk vermogensdeel met een zekere mate van inspanning beschikbaar en liquide is te maken, ook al is hierbij eventueel een boeterente verschuldigd. Individualiserend, en dan ook nog alleen in zeer uitzonderlijke gevallen (*), kan hiervan gemotiveerd afgeweken worden door bij een vermogensoverschrijding toch, in dit geval met toepassing van artikel 48, lid 2 onderdeel a WWB de uitkering te verstrekken in de vorm van een geldlening (rechtsgrond: redelijkerwijs kan worden aangenomen dat de belanghebbende op korte termijn over voldoende middelen zal beschikken om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien). Om voornoemd artikel te kunnen toepassen zal de belanghebbende de middelen dus zo spoedig mogelijk vrij moeten maken.

(*) bijvoorbeeld: het aanwenden van het vermogen dat ‘vast’ zit, is zeer bezwaarlijk (lees: de te betalen boeterente bij het vrij maken van de gelden is disproportioneel hoog).

Bij de vaststelling van het vermogen kan men leefgeld voor de lopende maand op het vast te stellen vermogen in mindering brengen. Personen die uitkering aanvragen hebben vaak geen vermogen en nog vaker een negatief vermogen. Om op dat vermogen een bedrag aan leefgeld in mindering te brengen heeft geen zin, het vermogen wordt alleen maar negatiever of wordt door het leefgeld negatief. Voor belanghebbende biedt het financieel geen soelaas.

Het kan natuurlijk ook zijn dat men, op de ingangsdatum van de uitkering, een klein bedrag boven het vrij te laten vermogen heeft. Ligt dit bedrag lager dan de voor de cliënt geldende norm inclusief toeslag dan zal dit bedrag buiten beschouwing worden gelaten. Het resterende vrij te laten vermogen dient dan op nihil te worden gesteld.

Bedraagt het bedrag meer dan de geldende norm verhoogd met de toeslag dan zal de ingangsdatum van uitkering op een latere datum worden vastgesteld of de aanvraag om uitkering zal worden afgewezen.

Advies 1. Het redelijkerwijs kunnen beschikken over vermogensbestanddelen.

- Als stelregel hanteren dat in principe elk vermogensdeel beschikbaar en liquide te maken is.
- Belanghebbende in het algemeen de verplichting opleggen zich de inspanning te getroosten om de aanspraken op vermogen te effectueren, zelfs als het financieel onvoordelig is.
- In uitzonderlijke gevallen kan hiervan gemotiveerd worden afgeweken door bij een vermogensoverschrijding toch een uitkering te verstrekken in de vorm van een geldlening.
- Geen leefgeld op het vast te stellen vermogen in mindering brengen.
- Bedraagt het bedrag boven het vrij te laten vermogen minder dan de voor de cliënt geldende norm inclusief toeslag dan dit bedrag buiten beschouwing laten en het resterende vrij te laten vermogen op nihil stellen.

2.2. Spaarloon.

Zoals vermeld in de inleiding, wordt bij de verlening van uitkering beoordeeld of de aanvrager met het eigen inkomen en vermogen (en dat van het gezin van de aanvrager) in het eigen bestaan kan voorzien.

Met betrekking tot het spaarloon (1) moet worden bepaald of het inkomen of vermogen is (2) en of belanghebbende er al over kan beschikken in de zin van artikel 31 lid 1 WWB (3).

1. Bij deelname (= vrijwillig) aan een spaarloonregeling wordt een deel van het brutoloon op een geblokkeerde spaarrekening overgemaakt. Telkens na vier jaar kan de rekeninghouder daadwerkelijk beschikken over het in een bepaald jaar (vier jaar terugrekenend) gespaarde en 'vrijgevallen' bedrag.
2. Als vermogen moet worden beschouwd het spaarloon dat gespaard is voor de aanvang van de uitkering en wel voor 67,65% van het gespaarde bedrag, zijnde het ingelegde netto loon (het fiscale voordeel dient volgens het ministerie van SZW buiten beschouwing te worden gelaten). Indien belanghebbende uitkering ontvangt ter aanvulling op zijn loon dan moet voor wat betreft de inkomstenkorting uitgegaan worden van het loon dat de belanghebbende zou ontvangen indien hij niet aan de spaarregeling zou deelnemen (= netto loon plus 67,65 % van het maandelijks spaarbedrag). Het overige deel (32,35 % van het gespaarde bedrag) mag volgens het ministerie SZW worden aangemerkt als een (royale) rente op vermogen en dient dus zowel bij het vermogen als bij het inkomen te worden vrijgelaten.
3. Zoals vermeld onder (1) beschikt belanghebbende eerst over het vermogen (de spaargelden) op het moment dat dit 'vrijvalt'. Strikt genomen kan eerst met dat vermogen rekening worden gehouden op het moment van vrijvallen (= vermogensmutatie). Er is sprake van een landelijke trend (uit pragmatische controleoverwegingen) om reeds bij aanvang van de uitkering het 'netto-loon-deel' (= 67,65% van het gespaarde bedrag) als vermogen in aanmerking te nemen en dit vervolgens bij het daadwerkelijk 'vrijvallen' buiten beschouwing te laten.

Advies 2. Spaarloon.

Bij de vermogensvaststelling bij aanvang van de uitkering 67,65% van het gespaarde bedrag aanmerken als vermogen, waarover de belanghebbende redelijkerwijs kan beschikken, Spaargelden die tijdens de uitkeringsverlening vrijkomen volledig vrijlaten bij de inkomens- en vermogenstoets. Indien een belanghebbende uitkering ontvangt ter aanvulling van loon, 67,65% van het spaarbedrag tot het inkomen rekenen.

2.3. Nog niet bekend vermogen bij aanvang uitkering.

Het vermogen wordt voor het eerst vastgesteld bij aanvang van de uitkering. Het strikt hanteren van deze hoofdregel is niet altijd mogelijk. Er zijn situaties dat op het moment van aanvang van de uitkering het werkelijke vermogen nog niet bekend is, bijvoorbeeld bij een echtscheiding. In een dergelijke situatie moet van deze hoofdregel worden afgeweken door het daadwerkelijke vermogen vast te stellen op het moment dat de boedelscheiding een feit is. Het vermogen wordt in dat geval bij aanvang van de uitkering voorlopig vastgesteld, rekening houdend met de op dat moment bekend zijnde gegevens.

Advies 3. Nog niet bekend vermogen bij aanvang uitkering.

Het vermogen vaststellen op een later tijdstip indien bij aanvang van de uitkering dit vermogen nog niet is vast te stellen, bijvoorbeeld bij echtscheiding. Het vermogen in dit geval voorlopig vaststellen bij aanvang van de uitkering met de op dat moment bekend zijnde gegevens.

3. Vaststelling van de waarde van de bezittingen.

3.1. Algemeen.

Burgemeester en wethouders stellen op grond van artikel 34, 1^e lid WWB de waarde van de bezittingen vast op de waarde die deze bezittingen hebben in het economisch verkeer bij vrije oplevering. Dit geeft een beoordelingsmarge voor de vaststelling van de waarde van alle bezittingen waarover de belanghebbende beschikt of redelijkerwijs kan beschikken.

3.2. Roerende zaken.

De inboedel antiek, sieraden, verzamelingen, auto, motor, bromfiets, scooter, boot en/of caravan zijn bezittingen die meetellen voor de vermogensvaststelling. Op grond van constante jurisprudentie geldt dat deze roerende zaken tot het vermogen van de belanghebbende behoren indien hij daar ook daadwerkelijk de beschikking over heeft dan wel redelijkerwijze over kan beschikken. Deze roerende zaken vertegenwoordigen vaak een behoorlijke waarde.

Bij de waardebepaling van een auto en motor kan de gemeente zich in redelijkheid laten leiden door de ANWB/BOVAG uitgeven koerslijst (de inkoopwaarde) van gebruikte auto's en motors. Voor de waarde van een bromfiets, scooter, boot, caravan resp. inboedel/antiek/verzamelingen kunnen één of meer dealers resp. antiektaxateurs worden geraadpleegd. In alle situaties kan de concrete staat van de bezitting de waarde beïnvloeden. Of hiervan sprake is zal de belanghebbende zelf moeten aangeven en bewijzen.

Het bezit van een auto, motor, bromfiets of scooter - gelet op de mate van openbaar vervoer in de (kerk)dorpen - zijn onontbeerlijk voor zowel werk als voor de sociale contacten. Voor het hebben van een redelijke personenauto dan wel motor, bromfiets of scooter staat de bovengrens aan (inkoop)waarde van € 4.000,00 in verhouding met de reële inkomenspositie en kan dus voor dat bedrag als noodzakelijk / gebruikelijk worden beschouwd, i.c. kan tot dat bedrag voor de vaststelling van het vermogen buiten beschouwing worden gelaten.

Indien de auto, gelet op de omstandigheden van persoon of gezin, medisch noodzakelijk is, dan wordt het in de regel redelijk geacht deze tot een bedrag van € 14.000,00 buiten beschouwing te laten.

Indien de auto onmisbaar is in verband met het deeltijdwerk dat de cliënt verricht (werkgever stelt het gebruik van eigen auto verplicht), dan wordt het in de regel redelijk geacht deze, gelet op de onmisbaarheid, tot een bedrag van € 14.000,00 niet als vermogen aan te merken.

Er dient wel aandacht geschonken te worden als men in het bezit is van meerdere voertuigen b.v. twee auto's; een auto en een motor of een andere combinatie. Dan dient de waarde van alle bezittingen bij elkaar opgeteld te worden en dient er eenmalig een bedrag van € 4.000,00 in mindering gebracht te worden.

Geheel anders ligt het bij eigendommen in de vorm van een duurzame boot en/of caravan. Deze eigendommen zijn in het algemeen niet als noodzakelijk / gebruikelijk te beschouwen. Uit pragmatische overweging de geschatte waarde elk tot € 1.000,00 buiten beschouwing laten.

Advies 4. waarde vaststelling roerende zaken

- Bij de waarde vaststelling van de auto en motor uitgaan van de koerslijst van de ANWB/BOVAG;
- Voor de waarde vaststelling van een boot, bromfiets, scooter, caravan, verzameling kan men een dealer of taxateur raadplegen.
- Het bezit van een auto dan wel motor, bromfiets of scooter tot een bedrag van € 4.000,00 als noodzakelijk/ gebruikelijk te beschouwen en dit bedrag voor de vaststelling van het vermogen buiten beschouwing laten.
- Indien er sprake is van meerdere voertuigen dan het bedrag van € 4.000,00 als gezamenlijke bovengrens beschouwen.
- Is de auto medisch noodzakelijk dan kan de waarde tot € 14.000,00 buiten beschouwing worden gelaten.
- Is een auto noodzakelijk voor het doen van deeltijdwerk kan de waarde tot een bedrag van € 14.000,00 buiten beschouwing worden gelaten.
- Is men in het bezit van meerdere vervoermiddelen dan dient op de totale waarde een bedrag van € 4.000,00 in mindering te worden gebracht.

- Het bezit van een boot en/of caravan is in de regel niet als noodzakelijk/gebruikelijke beschouwen en deze zaken elk slechts – uit pragmatische overweging – tot een bedrag van € 1.000,00 voor de vaststelling van het vermogen buiten beschouwing laten.

3.3. Sieraden / antiek.

Voor kostbare goederen zoals sieraden en antiek zal het te gelde maken in verband met het aan die goederen verbonden persoonlijke karakter (erfstuk dan wel al lang in bezit) in redelijkheid veelal niet kunnen worden gevegd. Anders ligt het wanneer de belanghebbende in het zicht van de uitkering duurzaam antiek dan wel sieraden heeft aangeschaft tot een waarde die niet in verhouding staat met zijn reële inkomenspositie. In dat geval dient gekeken te worden of er sprake is van onverantwoord interen en kan men de Maatregelverordening toepassen.

Advies 5. sieraden / antiek.

- Sieraden en antiek dat al lang in het bezit is niet meenemen in de vaststelling van het vermogen.
- Blijkt dat men voorafgaande aan de voorzienbare uitkeringsafhankelijkheid dure aanschaffingen gedaan te hebben dan dit meenemen in de beoordeling of men onverantwoord heeft ingeteerd en zo nodig de Maatregelverordening toepassen, wanneer de belanghebbende in het zicht van de uitkering duurzaam antiek en duurzame sierraden heeft aangeschaft tot een waarde, die niet in verhouding staat met zijn reële inkomenspositie, i.c. een waarde van meer dan € 1.000,00 deze als niet noodzakelijk / gebruikelijk beschouwen en aldus meenemen in de vermogensvaststelling.

3.4. Inboedel.

Wat wel of niet gebruikelijk is, i.c. wanneer artikel 34, 2^e lid onder a. WWB wordt toegepast, is afhankelijk van de maatschappelijke ontwikkelingen. Algemeen gebruikelijke woninginrichting wordt niet gerekend tot het vermogen.

In geval van een aanstaande boedelscheiding dient rekening te worden gehouden met (buiten beschouwing te worden gelaten) te maken verhuiskosten (huur verhuiswagen) en heraanstaf woninginrichting, verf, behang e.d.

Advies 6. inboedel.

- De inboedel van belanghebbende tot het algemeen geldende richtbedrag van € 40.000,00 als noodzakelijk / gebruikelijk beschouwen en deze tot dat bedrag voor de vaststelling van het vermogen buiten beschouwing laten.
- In geval van een aanstaande boedelscheiding de te maken verhuiskosten (huur verhuiswagen) en kosten heraanstaf woninginrichting, verf, behang e.d. tot maximaal € 2.500,00 buiten beschouwing laten.

3.5. Uitvaartkosten.

Men verwacht dat iedereen een verzekering heeft afgesloten voor de begrafenis of de crematie of dat men hiervoor geld heeft gereserveerd.

Heeft men bij de aanvang van de uitkering een bedrag gereserveerd, een verzekering afgesloten of op een andere wijze voor de kosten van een begrafenis of een crematie gespaard, dan worden zij in beginsel vrijgelaten.

Als goedkoopst tevens adequate voorziening geldt, met toepassing van de Nibud prijzengids, een algemeen geldende richtbedrag van € 8.000,00 per gezinslid. Een hoger verzekerd bedrag is slechts toegestaan wanneer bij het afsluiten van de verzekering de uitkeringsafhankelijkheid niet voorzienbaar is geweest.

Voor het verkrijgen van voldoende zekerheid dat de reservering ook daadwerkelijk voor de kosten van begrafenis of crematie zal worden aangewend dient aan de toekenning van de uitkering de verplichting worden verbonden dat dit afgescheiden vermogen alsnog z.s.m. wordt vastgelegd in een koopsompolis bij een verzekeringsmaatschappij, een depositostorting bij een begrafenisonderneming dan wel een spaarrekening met uitdrukkelijke limitatieve voorwaarden.

Advies 7. Uitvaartkosten.

- De reservering, verzekering of anderszins voor de kosten van begravenis of crematie vrijlaten tot een verzekerd bedrag van € 8.000,00 per gezinslid; een hoger verzekerd bedrag slechts toestaan indien bij het afsluiten van de verzekering de uitkeringsafhankelijkheid niet voorzienbaar is geweest.
- Voor het verkrijgen van voldoende zekerheid dat de gereserveerde gelden ook voor de kosten van begravenis of crematie zullen worden, wordt aan de toekenning van de uitkering de verplichting verbonden dat het afgescheiden vermogen alsnog z.s.m. wordt vastgelegd in een koopsompolis bij een verzekeringsmaatschappij, in een depositostorting bij een begravenisonderneming dan wel in een spaarrekening met uitdrukkelijke limitatieve voorwaarden.

3.6. Giften.

Giften worden bij de vaststelling van het recht op en de hoogte van de uitkering vrijgelaten voor zover dat, gezien de bestemming en de hoogte van de gift, uit oogpunt van uitkeringsverlening verantwoord is.

Deze vrijlating is in beginsel niet van toepassing bij de vaststelling van het recht op en de hoogte van de bijzondere bijstand.

Wat betreft de hoogte van de gift geldt dat het in de rede ligt om de gift in aanmerking te nemen voor zover cumulatie daarvan met de uitkering leidt tot een bestedingsniveau dat niet verenigbaar is met wat op uitkeringsniveau gebruikelijk is.

Wat betreft de bestemming is van belang of de gift betrekking heeft op kosten die in de uitkering zijn begrepen. Het gaat dan om bestaanskosten die normaliter uit het inkomen moeten worden voldaan. Als dit het geval is, of als de gift ter vrije besteding is, kan dit aanleiding zijn om de gift volledig in aanmerking te nemen.

In dit kader is er recent een uitspraak geweest van de Centrale Raad van Beroep (d.d. 15.12.2009, nr. 07/6749) waarin gesteld wordt dat een gift van € 180,00 per maand bij een uitkeringsnorm van € 800,00 uit het oogpunt van uitkeringsverlening niet verantwoord is. De CRvB bevestigt in deze uitspraak ook het gestelde dat de gift bestemd moet zijn voor de algemene kosten van het bestaan.

Verstrekkings uit steunfondsen voor de minima kunnen alleen als gift worden aangemerkt als hieraan geen betalingsverplichting ten grondslag ligt.

Giften met een specifieke bestemming of doel en niet het karakter hebben van vrije besteding kunnen worden vrijgelaten. Gedacht wordt hierbij aan bijvoorbeeld studiekosten, schulden, vioollessen enz.

Bij de vrijlating van giften wordt geen onderscheid gemaakt tussen giften van instellingen en giften van personen. Door de giften niet in aanmerking te nemen wordt voorkomen dat de WWB een ontmoediging vormt voor de vrijgevigheid van instellingen of personen. Gezien het minimumbehoefte karakter van de uitkering kan de vrijlating niet onbeperkt zijn. Voorgesteld wordt dan ook om de vrijlatingregeling toe te passen zoals ze staat in artikel 31, tweede lid onder o WWB. De vrijlating bedraagt dan 25% met een maximumbedrag voor de duur van zes maanden. De vrijlating kan maar één keer worden toegepast.

Advies 8. Ontvangen giften.

Kennismaken van en uitvoering geven aan de in dit hoofdstuk vermelde uitgangspunten en deze vaststellen.

3.7. Ontvangen smartengeld.

In artikel 31, lid 2 onder l WWB staat dat bij ministeriële regeling aan te wijzen uitkeringen en vergoeding voor materiële en immateriële schade niet tot de middelen worden gerekend. In de genoemde ministeriële regeling staat in artikel 7 een opsomming van het geen eronder valt. Valt een ontvangen bedrag aan (im)materiële schade of smartengeld er niet onder dan zal onderzocht moeten uit welke componenten de schadevergoeding bestaat: gederfde inkomsten, verminderde verdien capaciteit, gemaakte onkosten dan wel gederfde levensvreugde.

Uit jurisprudentie blijkt dat voor de uitkeringverlening pas met een immateriële schadevergoeding rekening mag worden gehouden met ingang van de dag waarop belanghebbende hier daadwerkelijk over kan beschikken tenzij er sprake is van verwijtbaar handelen van belanghebbende waardoor er nog niet tot uitbetaling is overgegaan.

Bij de beoordeling van de vraag of het vrijlaten van smartengeld uit een oogpunt van de verlening van uitkering verantwoord is, i.c. onder omstandigheden geheel of gedeeltelijk kan worden vrijgelaten, ligt in beginsel voor de hand om rekening te houden met de volgende omstandigheden:

- De omstandigheden waarmee de rechter rekening houdt bij de toekenning van de schadevergoeding smartengeld; aangezien de Nederlandse rechter zeer terughoudend is met het toekennen van smartengeld, ligt het voor de hand eveneens een terughoudendheid te betrachten bij de bepaling van het recht op en de hoogte van de uitkering;
- De leeftijd van belanghebbende;
- De mogelijkheden van belanghebbende om in de toekomst eigen inkomsten te verwerven;
- De duur van de nog te verwachten periode van uitkeringsverlening.

Is een deel van de schadevergoeding bedoeld ter dekking van inkomensschade, dan zal belanghebbende dat deel moeten aanwenden voor de noodzakelijke kosten van het bestaan; als inkomen wordt dan beschouwd dat deel dat betrekking heeft op de periode waarover beroep op uitkering wordt gedaan; als vermogen wordt beschouwd dat deel dat betrekking heeft op de periode vóór de uitkeringsverlening. Is een deel van de schadevergoeding bedoeld ter compensatie (zaakvervanging) van schade of verlies van bezittingen (vermogensschade), dan blijft dit deel bij de beoordeling van het recht op uitkering buiten beschouwing.

Advies 9. Ontvangen smartengeld.

Kennisnemen van en uitvoering geven aan de in dit hoofdstuk weergegeven wijze van individuele beoordeling van ontvangen vergoedingen voor materiële en immateriële schade.

4. Vermogensvaststelling tijdens de verlening van uitkering.

4.1. Algemeen.

Het college stelt het vermogen vast bij aanvang van de verlening van uitkering. Tijdens de uitkeringsperiode moet het college bij eventuele heronderzoeken, tussentijdse onderzoeken en beëindigingsonderzoeken controleren of het vermogen van belanghebbende is gewijzigd. Indien dat het geval is, moet bepaald worden of belanghebbende, gelet op het aanwezige vermogen, nog steeds recht heeft op een uitkering.

De vaststelling van het vermogen bij aanvang van de uitkering is duidelijk en eenvoudig: tel de bezittingen bij elkaar op en trek daarvan de schulden af. Voor de vaststelling van het vermogen tijdens de uitkeringsverlening heeft de werkgever echter gekozen voor een onduidelijk en ingewikkeld systeem. Daar komt bij dat de wettekst en parlementaire geschiedenis elkaar op onderdelen tegenspreken. Om praktische redenen wordt aanbevolen een op de praktijk toegesneden uitleg aan de wet te geven door zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bedoeling van de wetgever te weten slechts uitkering te verstrekken voor levensonderhoud aan personen die feitelijk over onvoldoende middelen beschikken of redelijkerwijs kunnen beschikken om zelf in de noodzakelijke kosten van het bestaan te kunnen voorzien. Jurisprudentie geeft inmiddels aan dat dit een geaccepteerde uitleg is.

Het actuele vermogen tijdens de uitkeringsverlening van de uitkering is als volgt systematisch vast te stellen:

Vermogenssaldo bij vorige vaststelling (+ dan wel -)

Mutaties:

1. + ontvangsten
  2. + waardevermeerdering van bezittingen
  3. + aflossing van schulden
  4. + kwijtschelding van schulden
  5. - nieuwe schulden
  6. - waardevermindering van bezittingen (m.u.v. bestedingen)
-
-
7. Nieuw vermogenssaldo (+ dan wel -)

opm.: bestedingen (het interen) tijdens de uitkering hebben geen invloed op het vermogenssaldo.

1. Indien belanghebbende tijdens de uitkeringsverlening vermogen ontvangt, dan moet dit meegenomen worden bij het bepalen van het nieuwe vermogenssaldo, voor zover dit niet is vrijgelaten.
Voorbeelden: ontvangen van erfenis of uitkering levensverzekering, het winnen van een prijs, giften die niet geheel of gedeeltelijk worden vrijgelaten.
2. Zaken die tijdens de uitkeringsverlening in waarde verminderen (bijvoorbeeld auto's) of vermeerderen (bijvoorbeeld aandelen) dienen te leiden tot een wijziging van het vermogenssaldo; dit kan worden afgeleid uit een uitspraak van de CRvB van 27 augustus 2002.
3. Schulden leiden per saldo tot een verhoging van de vermogensvrijlating; aflossing van schulden leidt tot een hoger vermogen en daarmee tot een lager restant van de vermogensvrijlating.
4. Zie uitleg onder (3).
5. Door bij de bepaling van het vermogenssaldo tijdens de uitkering nieuwe schulden in mindering te brengen op het vorige saldo wordt bereikt dat schulden die tijdens de uitkeringsverlening ontstaan exact hetzelfde effect hebben op het vermogenssaldo (en daarmee het recht op uitkering) als schulden die al bij aanvang bestaan.
6. Zie uitleg onder (2).
7. Dat nieuwe vermogenssaldo is dus een optelsom van positieve en negatieve vermogensbestanddelen.

Uit jurisprudentie blijkt dat, in tegenstelling tot wat is af te leiden uit de wettekst, in deze berekeningssystematiek het actuele vermogenssaldo, afgezet tegen de actuele vermogensgrens (max. vrij te laten vermogen) bepalend of er nog recht op uitkering bestaat. Deze berekeningssystematiek is het eenvoudigst uit te leggen via het navolgende berekeningsvoorbeeld (fictief).

	Vermogen		Nog vrij te laten vermogen
Aanvangsvermogen 2007	€ 4.000,00 +	vermogensgrens 2007	€ 10.000,00
		nog vrij te laten	€ 6.500,00
deze € 4.000,00 + bedraagt minder dan de vermogensgrens van € 10.000,00 = recht op uitkering			
vermogenstoename 2008	€ 3.000,00 +	actuele vermogensgrens 2008	€ 10.500,00
actuele saldo 2009	€ 7.000,00 +	nog vrij te laten wordt	€ 3.500,00
deze € 7.000,00 + bedraagt minder dan de actuele vermogensgrens van € 10.500,00 = recht op uitkering			
intering/besteding 2009	€ 2.000,00 -	actuele vermogensgrens 2009	€ 10.750,00
actueel saldo 2010 <u>blijft</u>	€ 7.000,00 +	nog vrij te laten wordt	€ 3.750,00

vermogenstoename 2010	€ 8.000,00 +	actuele vermogensgrens 2010	€ 11.000,00
actueel saldo 2010	€ 15.000,00 +	overschrijding	€ 4.000,00
deze € 15.000,00 + bedraagt meer dan de actuele vermogensgrens van € 11.000,00 = <u>geen</u> recht op uitkering			
of			
vermogensafname 2010	€ 8.000,00 -	actuele vermogensgrens 2010	€ 11.000,00
actueel saldo 2010 (max)	€ 1.000,00 -	nog vrij te laten wordt	€ 11.000,00
deze € 1.000,00 - bedraagt minder dan de actuele vermogensgrens van € 11.000,00 = recht op uitkering			

Advies 10. vermogensvaststelling tijdens de verlening van uitkering.

Kennismemen van en uitvoering geven aan de in dit hoofdstuk vermelde uitgangspunten en deze vaststellen.

4.2 Vermogensgrens bij wijziging leefvorm van alleenstaande ouder in alleenstaande.

Wanneer tijdens de periode van uitkeringsverlening de leefvorm van belanghebbende wijzigt (bijvoorbeeld een uitkeringsgerechtigde alleenstaande ouder wordt alleenstaande omdat het jongste kind 18 jaar wordt) dan heeft dit zowel gevolgen voor de uitkeringsnorm alsmede voor de vermogensvaststelling.

Omtrent die (hernieuwde) vermogensvaststelling zijn in de wet geen bepalingen opgenomen; in de Memorie van Antwoord geeft de minister aan dat burgemeester en wethouders een billijke oplossing moeten vinden.

Thans is het praktijk om bij wijziging van de leefvorm het vermogen opnieuw vast te stellen, rekening houdend met de actuele vermogensgrens die geldt voor de nieuwe leefvorm. Deze praktijk kan nu worden gecontinueerd. Bij de oorspronkelijke vermogensvaststelling van alleenstaande ouder is rekening gehouden met de vermogensbestanddelen van het hele gezin, dus eventueel inclusief die van de ten laste komende kinderen (bijvoorbeeld saldi spaarrekeningen kinderen). Een redelijke wetstoepassing brengt met zich mee dat zodra het betreffende kind voor de uitkering niet meer tot het gezin behoort, bij de vermogensvaststelling van de ouder niet langer meer rekening wordt gehouden met de vermogensbestanddelen van dat kind. Het aanvangsvermogen van de uitkeringsgerechtigde ouder wordt daarom verlaagd met het in de oorspronkelijke vermogensvaststelling meegenomen saldo van de spaarrekening van dat kind.

De wet geeft in artikel 34, lid 2 WWB een opsomming van de forfaitaire vermogensgrenzen, zoals die gelden voor resp. de leefvormen alleenstaande, alleenstaande ouder en gehuwden/samenwonenden. Als aanvulling, ontstaan vanuit jurisprudentie, geldt dat ingeval er sprake is van een co-ouderschap en het betreffende kind verblijft maximaal 3 dagen per week bij de alleenstaande ouder, als vermogensgrens dan geldt de helft van het verschil tussen de vermogensgrens voor een alleenstaande ouder en die van een alleenstaande; verblijft het kind meer dan 3 dagen per week bij de alleenstaande ouder, dan geldt de vermogensgrens van die voor een alleenstaande ouder.

Advies 11. hoogte vermogensgrens bij wijziging leefvorm.

Kennisnemen van en uitvoering geven aan voornoemde beoordeling van de vermogensgrens bij wijziging leefvorm van alleenstaande ouder in alleenstaande.

5. Onroerende zaken

5.1. Algemeen.

Bij de beoordeling of iemand aanspraak kan maken op uitkeringsverlening staat steeds de vraag centraal of de belanghebbende in zodanige omstandigheden verkeert of dreigt te geraken dat hij niet over de middelen beschikt om te voorzien in de noodzakelijke kosten van het bestaan. Ook ten aanzien van degene die in het bezit is van een zelfbewoonde eigen woning kunnen, vooral als gevolg van langdurige werkloosheid, dergelijke omstandigheden zich voordoen.

Omdat in artikel 3 lid 6 WWB met een woning wordt gelijkgesteld een woonwagen of een woonschip in eigendom, dient ook in deze gevallen (bij overschrijding van het vrij te laten vermogen) de uitkering als lening te worden verstrekt.

Een eigen woning, woonwagen en woonschip vertegenwoordigen een bepaald vermogen dat, na aftrek van de eventuele schulden die erop rusten, soms aanzienlijk zal zijn. Men beschikt dan over middelen die, gelet op het complementaire karakter van de WWB en de WIJ, in aanmerking dienen te worden genomen, zodat strikt genomen geen aanleiding is voor de uitkering. Zie het gestelde in artikel 48 WWB en artikel 42a WIJ.

Het gaat hier om middelen waarover belanghebbende veelal niet kan beschikken om in zijn bestaan te voorzien, tenzij belanghebbende de woning, woonwagen, woonschip verder bezwaart of verkoopt.

Om het berekende vermogen mag een vastgesteld bedrag in mindering worden gebracht. Dit bedrag wordt jaarlijks aangepast en staat vermeld in artikel 34, lid 2 onder d WWB. Dit bedrag mag alleen op de 1^e eigen woning waarin belanghebbende eventueel met zijn gezin woont in mindering worden gebracht.

De waarde van een 2^e woning of woning in het buitenland worden volledig meegenomen in de berekening van het vermogen. De waarde van een woning in het buitenland mag niet omgezet worden naar de waarde van een dergelijke woning in Nederland.

In artikel 50 WWB en artikel 42a WIJ is de verplichting om uitkering als een lening te verstrekken blijven bestaan maar zonder de verplichting dat de als lening verstrekte uitkering door middel van een krediethypotheek zeker wordt gesteld.

In artikel 48 lid 3 WWB en artikel 42a WIJ staat dat het college aan het verlenen van de uitkering in de vorm van een geldlening verplichtingen kan verbinden die gericht zijn op meerdere zekerheid voor de nakoming van de aan deze uitkering verbonden rente- en aflossingverplichtingen.

5.2. Waardevaststelling / inschakeling beëdigde taxateur.

In de WWB en WIJ is bepaald dat de waarde van bezittingen vastgesteld wordt op de waarde zoals die in het economisch verkeer gelden bij vrije oplevering.

De waarde van een woning kan vastgesteld worden door een taxateur aan te wijzen door het college, met goedkeuring van belanghebbende. Je kunt ook praktisch te werk gaan en gebruik maken van de vastgestelde waarde in het kader van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ). Deze waardebepaling geschiedt jaarlijks en je kunt dan spreken van een vrij recente waardebepaling. Het voordeel is dat er geen taxatiekosten worden gemaakt welke voor rekening van belanghebbende komen.

Uit jurisprudentie blijkt dat desondanks het redelijk wordt geacht dat de WOZ-waarde kan worden gehanteerd indien de WOZ-taxatie van recente datum (minder dan 6 maanden oud) is in verhouding tot de datum waarop de uitkeringsaanvraag is ingediend.

Naar verwachting zal alleen worden afgezien van een nieuwe taxatie indien uit een recente WOZ-waardevaststelling blijkt dat er sprake is van een reëel aanwezige overwaarde die ruim onder de vermogensvrijlating blijft.

Advies 12. Waardevaststelling van de eigen woning

Bij het vaststellen van de waarde van een woning kiezen voor de waardevaststelling zoals bepaald in de laatste WOZ aanslag.

5.3. Hertaxatie.

In de WWB en WIJ zijn geen bepalingen opgenomen over hoe te handelen wanneer na beëindiging van de uitkering in de vorm van een geldlening als gevolg van de hoogte van het in de woning gebonden vermogen opnieuw recht op uitkering ontstaat.

Hertaxatie dient volgens vaste jurisprudentie plaats te vinden indien na een duurzame onderbreking (volgens jurisprudentie meer dan 2 jaren) opnieuw uitkering moet worden verleend. De kredietruimte dient dan opnieuw te worden vastgesteld, waarbij het saldo van de vorige krediethypotheek als schuld wordt meegenomen.

Uit het vorenstaande kan de conclusie getrokken worden dat wanneer binnen 2 jaar na beëindiging van de uitkering, die als krediethypotheek is verstrekt opnieuw recht op uitkering bestaat. Deze wordt verleend met toepassing van de laatste geldlening; ofwel deze geldlening herleeft waardoor het al afgeloste deel weer opnieuw als lening wordt verstrekt.

Ook kan uit het vorenstaande worden afgeleid dat de gemeente bij een nog doorlopende uitkering, die toentertijd om niet is toegekend en waarbij *geen* krediethypotheek is gevestigd omdat de waarde van de woning en de aanwezige schulden daartoe geen aanleiding gaven, na 2 jaar opnieuw een actuele vermogensvaststelling doet.

Daarmee wordt ook aangesloten bij de wetsuitleg van de WWB waarbij eenmaal als startvermogen vastgestelde vermogensbestanddelen wijzigen als deze in waarde dalen dan wel stijgen.

Opmerking: uit vorenstaande kan worden afgeleid dat wanneer binnen 2 jaar na beëindiging van de uitkering, in verband met het aanwezige vermogen in onroerende zaken verleend in de vorm van een geldlening - al dan niet onder verband van krediethypotheek/pandovereenkomst - opnieuw recht op uitkering bestaat, deze wordt verleend met toepassing van de laatste geldlening; ofwel deze geldlening herleeft dan waardoor het al afgeloste deel weer opnieuw als lening kan worden verstrekt.

Uit vorenstaande kan tevens worden afgeleid dat de gemeente bij een nog doorlopende uitkering, destijds om niet toegekend en waarbij dus geen krediethypotheek is gevestigd omdat de waarde van de woning en de aanwezige schulden daartoe geen aanleiding gaven, na 2 jaar opnieuw een (actuele) taxatie kan laten verrichten; het taxatierapport is bestemd voor de beoordeling of er dan wel sprake is van een zodanig vermogen in onroerende zaken dat de uitkeringsverlening in het vervolg wel dient te geschieden in de vorm van een geldlening, al dan niet onder verband van een krediethypotheek/pandovereenkomst. Daarmee wordt aangesloten bij de wetsuitleg van de WWB betreffende de vermogensvaststelling, waarbij eenmaal als startvermogen vastgestelde vermogensbestanddelen (uitgezonderd bestedingen) wijzigen in de 'vermogensboekhouding' als deze in waarde dalen dan wel stijgen.

Advies 13. hertaxatie.

Kennis nemen van en uitvoering geven aan de in dit hoofdstuk vermelde uitgangspunten en deze vaststellen.

5.4. Beoordeling van het recht op uitkering.

Uit de WWB kan een dwingende volgorde worden afgeleid waarin burgemeester en wethouders de diverse aspecten van het recht op uitkering moeten beoordelen. Deze volgorde luidt als volgt:

1. Is er sprake van vermogen buiten de woning, woonwagen of woonschip dat het vrij te laten bescheiden vermogen, als bedoeld in artikel 34 lid 3 WWB overschrijdt?
zo ja, dan dient de uitkering (met toepassing van artikel 19 lid 1 onder b WWB of artikel 24, lid 1 onder a WIJ) te worden afgewezen;
zo nee, vraag 2 dient vervolgens te worden beoordeeld.
2. Zal de uitkering over een periode van één jaar, te rekenen vanaf de eerste dag waarover uitkering wordt verleend, naar verwachting meer bedragen dan het dan geldende netto minimumloon, als bedoeld in artikel 37 lid 1 WWB of artikel 9 lid 1 WIJ?
- zo nee, dan dient de uitkering met toepassing van artikel 48 lid 1 WWB, in samenhang met artikel 50 lid 2 onder a. WWB om niet te worden verstrekt;
- zo ja, vraag 3 dient vervolgens te worden beoordeeld.

3. Heeft de eigendomswoning, -woonwagen of -woonschip een surpluswaarde (waarde in het economisch verkeer bij vrije oplevering verminderd met de op de woning drukkende schulden (*) van het bedrag genoemd in artikel 34 lid 2 onder d WWB of meer?
- zo nee, dan dient de uitkering met toepassing van artikel 48 lid 1 WWB, in samenhang met artikel 50 lid 2 onderdeel b WWB en artikel 42a lid 2 onder b. om niet te worden verstrekt;
  - zo ja, vraag 4 dient vervolgens te worden beoordeeld.

(*) "Met de op de woning drukkende schulden" worden alleen schulden bedoeld die zijn aangegaan ten behoeve van de woning, zoals de financiering van de aankoop of een verbouwing. Nadrukkelijk niet in aanmerking komen onder meer consumptieve kredieten waarover de woning als zekerheid is gesteld, of opnames van overwaarde die niet zijn aangewend ten behoeve van de woning. Controle kan plaatsvinden via de belastingaangifte!

4. Kan een verkoop van de eigendomswoning, -woonwagen, of -woonschip, of verdere bezwaring met hypotheek/pandrecht, in redelijkheid van de belanghebbende worden gevraagd?

Verdere bezwaring is niet altijd realiseerbaar, omdat een potentiële kredietverstrekker ook naar het inkomen zal kijken. Dit kan de aanvrager duidelijk maken door als voorwaarde te stellen dat bij 2 kredietverstrekkers geïnformeerd is naar de mogelijkheden.

Afgezien hiervan is het in een aantal gevallen niet redelijk te verlangen dat een zelfbewoonde woning, woonwagen of woonschip te gelde wordt gemaakt of (verder) wordt bezwaard. Voor deze situatie is de mogelijkheid van uitkeringsverlening in de vorm van een geldlening.

Wordt vraag 4 beantwoord met ja, dan dient de uitkering te worden afgewezen.

Wordt het antwoord nee, dan dient de uitkering met toepassing van artikel 50 WWB of artikel 42a WIJ te worden verstrekt in de vorm van een geldlening. Alvorens hiertoe over te gaan dient de aanvrager (eigenaar van het registergoed) zich bereid te verklaren om mee te werken aan de vestiging van de krediethypotheek/pandovereenkomst.

Advies 14. beoordeling van het recht op uitkering bij eigen woning

Kennisnemen van en uitvoering geven aan de in dit hoofdstuk vermelde uitgangspunten en deze vaststellen.

5.5. Vaststelling hoogte van de leenbijstand.

Op grond van artikel 50 WWB en artikel 42a WIJ moet de uitkering bij overschrijding van het vrij te laten vermogen in de woning in de vorm van leenbijstand worden verstrekt, dit mits de totale uitkering over het jaar naar verwachting meer bedraagt dan één maal het minimumloon en een verkoop van de eigendomswoning, -woonwagen, of -woonschip, of verdere verzwaring met hypotheek/pandrecht in redelijkheid van de belanghebbende worden gevraagd.

Uit de tekst van artikel 34 lid 2 onder b en lid 4 WWB volgt dat bij de aanvraag het op dat moment bestaande vermogen wordt vastgesteld en de *ruimte die er bestaat voor vermogensaanwas*. Indien deze ruimte voor vermogensaanwas wordt gebruikt om het bedrag van de bijstandslening te verlagen, is die ruimte nihil met als gevolg dat ieder middel wat na de toekenningdatum van de uitkering wordt ontvangen en als vermogen wordt aangemerkt, dan tot een beëindiging van de uitkering leidt.

De vermogensvaststelling tijdens de uitkeringsverlening is onder de WWB allesbehalve statisch (geen sprake van een ijzeren vermogen); de + mutaties zullen toenemen met een beëindiging van de uitkering tot gevolg.

De WWB kent geen bepalingen hoe hiermee om te gaan. De gemeente is dus vrij in de keuze het bedrag van de maximale leenbijstand te verlagen met de vermogensaanwasruimte of niet.

Advies 15. vaststelling hoogte van de leenbijstand.

Het bedrag van de maximale leenbijstand (in aanmerking te nemen vermogen in de onroerende zaak) niet verlagen met de vastgestelde vermogensaanwas overig vermogen.

5.6. Zekerheidsstelling middels krediethypotheek dan wel pandrecht.

Uit het gestelde in artikel 48 lid 3 van de WWB en artikel 39a WIJ blijkt dat het college aan het verlenen van uitkering in de vorm van een geldlening verplichtingen *kan* verbinden die zijn gericht op meerdere zekerheid voor de nakoming van de aan deze uitkering verbonden rente- en aflossingsverplichtingen. Het is dus geen verplichting meer en daarbij is bij de invoering van de WWB ook het Besluit krediethypotheek komen te vervallen. Er dient dus gemeentelijk beleid te worden vastgesteld omtrent het al dan niet, en onder welke voorwaarden, verstrekken van die geldlening onder verband van krediethypotheek of pandovereenkomst.

Omdat woonwagens geen registergoederen zijn, en woonschepen onder een bepaalde tonnage evenmin, is een krediethypotheek in die gevallen niet aan de orde. Wel kan een pandovereenkomst worden gesloten, die zoveel mogelijk op dezelfde wijze als de krediethypotheek kan worden opgezet en afgewikkeld.

De aan de zekerheidsstelling ten grondslag liggende visie is als volgt in het kort weer te geven:

- Indien uitkering als lening moet worden verstrekt, is het vanzelfsprekend dat deze lening ook wordt terugbetaald. Op zich verzekert de overwaarde van de woning van minimaal het bedrag genoemd in artikel 34 lid 2 onder d. WWB deze terugbetaling. Als echter de woning wordt verkocht, is er geen garantie dat de leningvordering meteen vanuit de verkoop wordt voldaan.
- De gemeente is van tevoren veelal niet op de hoogte van eventuele plannen tot verkoop, m.n. bij ex-uitkeringsgerechtigden, zodat de gemeente ook niet alert haar belangen kan veilig stellen.
- Hetzelfde geldt, als de woning in de nalatenschap valt. Het is niet vanzelfsprekend dat de erfgenamen zich het belang van de gemeente zullen aantrekken. Ook kunnen er meerdere schuldeisers opkomen, die ook hun deel eisen van de nalatenschap.
- Vergelijkbaar is ook het probleem, als de eigenaar dermate veel schulden aangaat, dat een faillissement of een wettelijke schuldsanering plaatsvindt. De gemeente moet dan meedelen met andere schuldeisers, en het is maar de vraag of de vordering van de gemeente voldaan wordt.

Advies 16. zekerheidsstelling middels krediethypotheek dan wel pandrecht.
Overgaan tot het zekerstellen van de verstrekte uitkering als geldlening door middel van het vestigen van een krediethypotheek of pandrecht als de geldlening naar verwachting meer zal bedragen dan € 5.000,00.

6. Voorwaarden bij verstrekking leenbijstand ex art. 50 WWB en ex art. 42a WIJ.

6.1. Algemeen.

Uit voorgaande volgt dat in geval van vermogen in de vorm van een eigen woning, woonwagen en woonschip de uitkering (met toepassing van artikel 50 WWB en artikel 42a WIJ) moet worden verstrekt in de vorm van een geldlening met, dan wel zonder zekerheidsstelling middels krediethypotheek of pandovereenkomst. In beide gevallen dienen er veelal overlappende voorwaarden te worden gesteld. In geval van krediethypotheek of pandovereenkomst is er uit juridisch oogpunt sprake van aanvullende voorwaarden.

Om praktische redenen worden deze voorwaarden en aanvullende voorwaarden afzonderlijk opgesomd.

6.2. Te stellen voorwaarden leenbijstand ex artikel 50 WWB en ex artikel 42a WIJ (zonder zekerheidsstelling).

Kosten

1. Omdat de aanvrager de gegevens over zijn vermogen moet overleggen komen de kosten, verbonden aan de eventuele taxatie, alsmede de bijkomende kosten, ten laste van de belanghebbende. Dit zijn dan vervolgens voor de aanvrager uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke bestaanskosten; wanneer hij deze niet uit eigen middelen kan bekostigen zal bijzondere bijstand (in de vorm van een geldlening) verstrekt moeten worden.

Aflossing

1. Aflossing van de geldlening vindt rentevrij plaats gedurende ten hoogste tien jaar.
2. De aflossing vangt aan op het moment van beëindiging van de uitkeringsverlening (en de belanghebbende is geïnformeerd over de terugbetaling in termijnen) en vindt maandelijks plaats.
3. Het maandbedrag van de aflossing wordt telkens voor een periode van twee jaar op basis van de actuele financiële situatie van belanghebbende vastgesteld.
4. De aflossingsverplichting wordt als regel bepaald op 50% van het meerdere inkomen boven het voor belanghebbende geldende bestaansminimum (de landelijk geregelde uitkeringsnorm, vermeerderd met de eventuele gemeentelijke toeslag en andere toeslagen, zoals voor woonkosten) op grond van de WWB, die zou gelden als belanghebbende nog steeds uitkering zou ontvangen.
5. Indien de omstandigheden van belanghebbende daartoe aanleiding geven (noodzakelijke uitgaven) stellen burgemeester en wethouders het maandbedrag van de aflossing op een lager bedrag vast.
6. Indien belanghebbende tijdens de aflossingsperiode van tien jaar schuldig nalatig is in het voldoen van de vastgestelde aflossing, is het nog niet afgeloste deel van de geldlening terstond opeisbaar.

Rente

1. Indien na toepassing van vorenstaande 1. tot en met 6. na afloop van de aflossingsperiode van tien jaar een deel van de geldlening nog niet is afgelost, is vanaf dat moment maandelijks de wettelijke rente, verminderd met drie procent, verschuldigd over het nog niet afgeloste deel van de geldlening.
2. Indien belanghebbende naar het oordeel van burgemeester en wethouders de rente geheel of gedeeltelijk kan betalen, doch niet kan aflossen, wordt de betaling aangemerkt als aflossing en wordt de rente die daardoor niet wordt betaald bijgeschreven bij het nog niet afgeloste deel van de geldlening.
3. Indien belanghebbende naar het oordeel van burgemeester en wethouders geen rente kan betalen wordt de verschuldigde rente bijgeschreven bij het nog niet afgeloste deel van de geldlening.
4. Over een bijgeschreven rentevordering is geen rente verschuldigd.
5. De totale betalingsverplichting aan rente en aflossing wordt als regel bepaald op 50% van het meerdere inkomen boven het voor belanghebbende geldende bestaansminimum (de landelijk geregelde uitkeringsnorm, vermeerderd met de eventuele gemeentelijke toeslag en andere toeslagen, zoals voor woonkosten) op grond van de WWB, die zou gelden als belanghebbende nog steeds uitkering zou ontvangen.

Saldo-opgave

1. Aan belanghebbende wordt telkens na afloop van een kalenderjaar een opgave verstrekt van de stand van de geldlening en van de eventueel bijgeschreven rentevorderingen.

Overgangsregeling

1. Indien op grond van de Abw aan eigenaren van woonwagens of woonschepen reeds voor 1 januari 2004 uitkering om niet wordt verleend, blijft dit gehandhaafd.
2. Indien van eigenaren van woonwagens of woonschepen de uitkering (opm niet) na 1 januari 2004 wordt beëindigd en de uitkering binnen twaalf maanden na de inwerkingtreding van de WWB herleeft, wordt de uitkering ook nu om niet verleend.
3. Indien van eigenaren van woonwagens of woonschepen de uitkering na 1 januari 2004 (om niet) wordt beëindigd en de uitkering binnen twaalf maanden na de inwerkingtreding van de WWB, dan wordt de uitkering verleend in de vorm van een geldlening, al dan niet onder verband van een krediethypotheek of pandovereenkomst.
4. Aan de belanghebbende wordt het genoemde onder 2. en 3. op grond van artikel 4 lid 4 van Invoeringswet WWB in de beëindigingsbeschikking medegedeeld.

Advies 17. te stellen voorwaarden leenbijstand ex artikel 50 WWB en ex artikel 42a WIJ.

Aan de krachtens artikel 50 WWB en artikel 42a WIJ toe te kennen geldlening de leningsvoorwaarden verbinden, genoemd in dit hoofdstuk 6.2. Deze voorwaarden opnemen in de betreffende toekenningsbeschikking.

6.3. Voorwaarden geldlening met zekerheidsstelling via krediethypotheek of pandovereenkomst.

Verkoop of vererving

1. De kosten verbonden aan de vestiging en inschrijving van de hypotheekakte of pandovereenkomst, alsmede de bijkomende kosten, komen ten laste van de belanghebbende. De uitkering voor deze kosten wordt aangemerkt als uitkering in de vorm van een geldlening onder verband van een krediethypotheek dan wel pandovereenkomst.
2. Bij verkoop of bij vererving van de woning met bijbehorend erf, woonwagen of woonschip (lees: bij de overdracht van de woning) en indien het een echtpaar betreft bij vererving na overlijden van de langstlevende echtgenoot, wordt het nog niet afgeloste deel van de geldlening, alsmede de bijgeschreven rente, terstond afgelost.
4. Indien bij verkoop van de zelfbewoonde woning met bijbehorend erf resp. woonwagen of woonschip op basis van de waarde in het economisch verkeer bij vrije oplevering het voor de afrekening beschikbare bedrag lager is dan het resterende bedrag van de geldlening en van de rentevordering, wordt het verschil kwijtgescholden.
Dit betekent dus dat wanneer de woning wordt verkocht tegen een prijs die doelbewust beneden de geldende marktwaarde ligt, er geen aanleiding is om het resterende bedrag van de lening kwijt te schelden. Als de woning wel tegen de geldende marktwaarde is verkocht dient de volledige opbrengst te worden aangewend ter aflossing van de hypothecaire schulden, waaronder de krediethypotheek; eerst wanneer dit niet toereikend is, wordt de vordering kwijtgescholden.

Overige bepalingen

1. Indien binnen een periode van twee jaar na beëindiging van de uitkeringsverlening onder verband van krediethypotheek of pandrecht wederom recht op uitkering bestaat, wordt deze verleend met toepassing van de laatst gevestigde hypotheek of pandrecht.

2. Indien na een periode van twee jaar na beëindiging van de uitkeringsverlening onder verband van krediethypotheek of pandrecht wederom recht op uitkering bestaat, dan dient er een nieuwe hypotheek of pandovereenkomst te worden gevestigd op basis van het dan actueel vastgestelde vermogen.
3. Aan de belanghebbende wordt dit in de beëindigingsbeschikking medegedeeld.

Overgangsregeling

1. Indien uitkering onder verband van krediethypotheek is verstrekt op grond van ABW, dan wel Abw, dan loopt deze ongewijzigd conform de in de hypotheek opgenomen bedingen (rechten en plichten) door onder de WWB.

**Advies 21. voorwaarden geldlening met zekerheidsstelling via
krediethypotheek of pandovereenkomst.**

Bovenstaande voorwaarden verbinden aan de toe te kennen geldlening en samen met de gebruikelijke bedingen, opnemen in de hypotheekakte en pandovereenkomst.

7. Slotbepalingen

7.1. Citeertitel

Deze beleidsregels kunnen worden aangehaald als "Beleidsnotitie vermogen WWB en WIJ".

7.2. Inwerkingtreding

Deze beleidsregels treden in werking met ingang van 1 januari 2011 en zijn van toepassing Op de na 1 januari 2011 te nemen besluiten inzake het al dan niet toekennen van een uitkering.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Montferland
De secretaris, De burgemeester,